

Johann Christian Günther /1695 - 1723/:

Jednou jednou nadejde,
jednou útěcha se zjeví,
jednou kvitne naděje,
jednou strážně pouleví,
jednou pukne džbánek slz,
jednou řekne smrt: Už mlč!

Naftová krize ve státech R V H P.

V listu "Financial Times" byl včera článek o důsledcích naftové krize pro členské země RVHP. Vyjímáme:

Ve státech RVHP se nyní věnuje značná pozornost dlouhodobým dohodám o dodávkách ropy ze Sovětského svazu. Bude totiž třeba vypracovat nové dohody pro příští pětiletku začínající v r. 1976. Sovětský svaz až dosud dodával ropu pro členské země RVHP za cenu, jež se zakládaly obvykle na průměru světových cen z předešlého roku. Ovšem světové ceny ropy se nyní jak známo značně zvýšily a otázka je na jakých cenách za ropu bude nyní Sovětský svaz trvat při uzavírání nových objednávek.

Kdyby trval na světových cenách tak by to mělo nepříznivé důsledky pro hospodářství východoevropských států. Sovětský svaz dosud dodává těmto státům ropu za asi 15 rublů za tunu, kdyby se cena zvýšila podle světových cen tak by ji měl prodávat za asi 50 rublů za tunu. Podle hospodářské komise pro Evropu by takové zvýšení v některých případech mohlo znamenat až 15 % zvýšení dovozu celkového některých zemí.

V listu se dále píše, že zvýšení cen Sovětské ropy by mohlo vyvolat vážnou hospodářskou potíže ve vých. Evropě. Rusové jak se zdá se tomu snaží předejít tím, že podporují snahy rozšířit integraci členských států RVHP. Při dodávkách ropy na Západ Rusové již cenu značně zvýšili. Hospodářská komise pro Evropu odhaduje, že kdyby Rusové ztrojnásobili cenu veškeré prodávané ropy snadno by mohli zvýšit celkový příjem z vývozu o čtvrtinu. Buď jak buď zdá se velmi pravděpodobným, že východoevropské státy budou muset platit více za ropu ze Sovětského svazu a jedinou otázkou je o kolik Sovětský svaz cenu zvýší. A také je velmi pravděpodobné dodává autor článku, že to vyvolá širší nejen hospodářské ale i politické problémy.

Zpráva z S S S R.

V Moskvě byl odsouzen sovětský režisér Sergej Jeršakov za homosexualitu a podněcování k sebevraždě. Jeho nejslavnější film "Stín zapomenutých předků" o životě předrevoluční ukrajinské vesnice získal 16 mezinárodních odměn.

Obrat básníka Jevtušenka.

V Moskvě vyšla báseň od Jevtušenka ve které nepřímo útočí na Alexandra Solženicyna. O tomto pozoruhodném obratu nám napsal komentátor BBC Janis Sapieha.

Před 12 lety napsal Jevtušenko báseň "Stalinovi dědici" ve které vyzýval vládu, aby zdvounásobila a ztrojnásobila strážce u diktátorova hrobu a zbránila tak Stalinovi vstát z mrtvých. Rok před tím 5.000 posluchačů provolevalo Jevtušenkovi slávu na Majakovského náměstí, když recitoval báseň "Babij jar" ostře odsuzující antisemitismus. Na začátku 60. let Jevtušenka mluvil tak otevřeně, že se stal terčem útoků stranických konservativců a několikrát byl na delší dobu umlčen. Ale Jevtušenkovi se vždycky podařilo získat si přízeň úřadů obvykle tím, že napsal báseň o amerických zvěrstvech ve Vietnamu, nebo čínské agresi proti Sovětskému svazu na Dálném Východě a pod.

V poslední době se však Jevtušenko stále více stotožňoval se sovětským literárním establishmentem a proto značně překvapilo, když v letos v únoru překva-

pil, že poslal do Kremlu telegram proti zatčení Alexandra Solženicyna. Jevtušenko v něm vysvětlil, že jím zpráva o Solženicynově zatčení otřásla a že mu šlo o to, že by to mohlo poškodit prestiž Sovětského svazu. Jevtušenko v něm dodal, že sice se Solženicynem ve všem nesouhlasí, ale že i největší Solženicynovy chyby nelze vůbec porovnávat s krvavými omyly stalinského období, ~~že~~ ~~xx~~ ohrožuje mravní zdraví Sovětské mládeže. Jevtušenko pak prohlásil, že jeho zásah ve prospěch Solženicyna vyvolal brutální a ponižující odezvu u sovětských úřadů. Slavnostní koncert k Jevtušenkově 40 narozeninám byl zakázán a Svaz spisovatelů odsoudil jeho postup jako nedůstojné vyděračství. Podle Jevtušenkova prohlášení úřady ho pak nutili k tomu, aby Solženicyna veřejně odsoudil, což Jevtušenko odmítl. V březnu byl pak Jevtušenko na zasedání předsednictva spisovatelského Svazu pokárán.

Vypadá to teď, že se Jevtušenko napravil. "Litě-raturnaja Gazeta" z 22. května otiskla jeho básně "Básník nemůže existovat mimo lid" ve které Jevtušenko zařitočil na spisovatele pějící truhlivé requiem za nevolnickou minulost Ruska a ignorující utrpení ruských mužiků před revolucí. Jevtušenko nikoho nejmenuje, ale je to dost jasná narážka na Solženicyna o kterém sovětský tisk často tvrdil, že miluje ruskou minulost a nenávidí sovětskou přítomnost. Jevtušenko v básni poněkud hájí své původní stanovisko, když píše, že sovětský lid nechce, aby jeho básníci ke všemu přitakávali, takže celou báseň nelze považovat za úplné kající odvolání, ale její název a hlavní námět o místu básníka v dělnické společnosti by měli Jevtušenkovi značně prospět v očích úřadů

25 let N S R.

25letí NSR ve ~~xxxx~~ srovnání s němi nepostrádá jistých tragicko-ironických rysů. Byli jsme na konci II. svět. války většinou s převládajícím míněním že nacismus se vši sykou nenasytnou rozpínavostí a brutalitou je legitimním produktem německým. Že jenom v Německu mohl vzniknout ~~xxx~~ a že jenom německým duchem mohl být naplněn. Nebylo snadné shromáždit dost přesvědčujících důkazů o mylnosti této představy. Tak jako já i mnozí jiní jsme byli nakloněni tomu co nejpřísněji proti Němcům zkrátit, když i sám Thomas Mann, sám extrakt německý a svědomí svého národa zapochyboval uprostřed rozvalin a přečpaných koncentračních táborů o německém právu na další státní existenci.

Sovětský svaz tento problém vyřešil po svém. Zahrnul totiž tu část Německa již obsadil do bloku svých satelitů. Totalitarismus plynule nahradil jiný totalitarismem. Trestal a odpouštěl nikoliv podle práva, ale podle kádrového a korupčního klíče. S lehkostí vlastní jen manipulované ideologii prohlásil s v é Němce za denacifikované, politicky uvědomělé a úplné na rozdíl od těch ostatních což jak známo přetlumočil Klement G o t t w a l d velemoudrým výrokem: "Není Německ jako Němec".

Ostatní t.j. západní Spojenci nahlédli, když právu bylo učiněno zadost a vlna emocí opadla, že nelze uprostřed Evropy na trvalo udržovat celou zemi uměle v úpadku, trestat vinné s nevinnými a děti za hříchy rodičů což se vlastně přičilo samotným principům svobodného světa, že se celé jedné lidské skupine měla upřít základní lidská práva. vybrali důvěryhodné Němce aby vypracovali zákon jímž se bude napříště řídit jejich stát a 24. května byli přítomni jeho vyhlášení, v roce 1949. Stalo se tak právě ve chvíli, kdy nám naše přirozená demokracie byla odebrána.

Sledovat proces který se odtud v obou zemích vyvíjel je nad míru poučné. Když u nás v poválečných letech zarůstaly domy travou v pohraničních oblastech a tato země pustla bývalí obyvatelé Sudet začali stavět ve spuštošené zemi nová obydlí a obdělávat půdu ležící ladem. Zatím co u nás se rušili malé výroby v Německu se vyhrabávala z trosek každá použitelná součástka a lokomotivy se doslova vyráběly na koleně.

Zatímco u nás pustla města, domy zůstaly neobydlené v zép. Německu se oživená každá cihla a pohádkovým tempem rostla města a rozšiřovala se a upravovala se síť dálnic. Zatímco u nás zvláště po únorových událostech narůstaly frontyupotravin začaly večerníky v Německu chrlit recepty pro zhubnutí. Zatímco u nás se za úspěch považovalo lednička tam se stával samozřejmostí automobil. Zatímco cestaž do Bulharska platila u nás za vrchol dosažitelné rekreace, pomalu přestávaly jezdit německé sekretářky do Itálie a Španělska a začaly trávit dovolenou na Kanárských ostrovech nebo Bahamách.

V době, kdy se u nás upevňovala vláda jedné samospešitelné strany začali Němci přivýkat pluralitní společnosti. Když u nás vydání "Tří Mušketýrů"

platilo ze literární senzaci, knižkupectví v Německu se plnila literaturou všeho druhu, ze všech konců světa včetně všech novinek až po sebrané spisy, Marxe, Engelse a Lenina. A když u nás všechny noviny v, píšouvaly stereotypně oficiální stanoviska v záp. Německu přibývalo novin a časopisů úměrně k tomu jak se tříbil a vyvíjela diskuse o veřejných otázkách. O tom všem se mohl přesvědčit každý kdo navštívil bez jakéhokoliv omezení ze strany záp. Německa tuto zemi.

Zatím se v našich sdělovacích prostředcích téměř neuplynul den, aby se ne hovořilo o německém nebezpečí, zavlilém militarismu a revanšismu. Zatím však v záp. Německu narůstala liberalizace a toto se připravovalo na navázání normálních vztahů a ochota k mírové komunikaci s Východem.

Německo se za uplynulých 25 let proměnilo. Z totalitního státu se stalo státem demokratickým, z imperialistické velmoci zemí, která stojí v čele úsilí za mírové soužití států. A z toho právě je patrné, že nebylo bytostní povahou Němců vytvářet totalitní systém, ale že totalitarismus je zavlekl do bídy a neštěstí. 24. květen den německého základního zákona je připomínkou toho, že žádný národ není od přírody předurčen k dobru nebo ke zlu, že kterémukoli národu našemu nebo německému slouží k dobru ne totalita ale demokracie.

Komentář Josefa Jedličky ze stanice Svobodná Evropa.

Delegace Nejvyššího sovětu v U S A.

V pondělí, úterý a ve středu debatovali s četnými hosty Kongresu, byli na obědě čestnými hosty předsedy zahr. výboru Senátu. Většinu času věnovali rozhovoru s členy finančního výboru Senátu, který projednává návrhy na reformu obchodního zákona, reformy podle kterých by se měla udělit doložka nejvyšších výhod i Sovětskému svazu a jiným komunistickým zemím středovýchodní Evropy, které ji dosud nemají.

Ve čtvrtek odešla sovětská delegace do San Franciska, potom se vrátí na několik dní do New Yorku a Ameriku opustí koncem května. Cíl této delegace je jasný. Sověti si uvědomují, že pro zvýšení obchodních styků a hlavně pro získání amerických technických znalostí a úvěrů je kromě dobré vůle a souhlasu vlády bezpodmínečně třeba i povolení a souhlas ze strany zákonodárců v Senátu bez kterého není možno dělat zahraniční obchod a zahraniční politiku ve všeobecnosti.

A tak členové ruského Nejvyššího sovětu mají možnost přesvědčit se na místě jak pracuje v každodenním životě americká demokracie a jak závisí na sobě jednotlivé odvětví vlády, které se navzájem v činnosti kontrolují a vyrovnávají.

V úterý a ve středu vedla s americkými představiteli důležité rozhovory i další sovětská delegace. Úřadující min.zahr. obchodu Michail K u z m i n, náměstkove ministra K a n d ž u r o v a A l c h y m o v a někteří vedoucí úředníci ministerstva sešli se s americkými představiteli na schůzi společné sovětsko-americké komise, která se ustavila na vrcholné konferenci v Moskvě r. 1972. Z americké strany se konference zúčastnil ministr financí, který ji i předsedal, ministr obchodu a odborníci z obou ministerstev. Podle úřední zprávy konference citují: "zrevidovala poslední vývoj americko-sovětských vztahů a prodiskutovala dlouhodobou obchodní a ekonomickou spolupráci." V detailech zpráva hovoří ~~exist~~ i o možnosti úvěrů. A je jistě pozoruhodné, že právě v úterý když zasedala tato komise americká banka pro import a export schválila pro Sověty dloho odkládaný úvěr 180 milionů dolarů. Dlouho odkládaný pro to, že představitelé banky váhali přijít do kontroverze se Senátem, kde nebyla dosud pro takový úvěr příznivá nálada. Statut na kterém banka zakládá svou existenci v, prší koncem června a Senát právě v těchto dnech vede rozpravu o její ~~exist~~ existenci a její úvěrové pravomoci. Dá se očekávat že úterní schválení 180 milionů pro Sověty neprojde bez reakce těch zákonodárců co už delší čas požadují, aby se úvěry a doložka nejvyšších výhod udělili Sovětům jen pod tou podmínkou, že sovětská vláda zmírní svůj ostrý postoj k těm občanům co se chtějí vystěhovat z Ruska.

A na jaký cíl poskytla Amerika tento úvěr? Jde o výstavbu 8 sovětských továren na výrobu uzělých hnojiv a jiných chemikálií a to v oblasti Kujb, ševa na březích Volhy, kde se nachází bohaté pole s podzemním plynem. Spojené státy kryjí spotřebu čpavku a močoviny, ze své vlastní výroby jen ze 40 %, ostatek dovážejí. K tomuto dovozu mají přispět plánované objekty v Rusku. Dále úvěr má sloužit ~~léxěx~~ k výstavbě téměř 2.000 km dlouhého potrubí jímž se mají transportovat výrobky z okolí Kujbyševa do přístavu v Oděse na Černém moři. K tomu ~~pr~~ vda třeba financovat i zařízení skladištní, dopravní a t d. Výstavba celého komplexu objektů má stát 400 milionů dolarů z čehož 180 milionů uhradí americká import-export banka, 180 milionů americké soukromé banky a 40 milionů SSSR.

Americká společnost "Occidental Petroleum", které předsedá dr. H a m e r pochází z Ruska sehrála při tom důležitou roli. Tato firma bude dovážet z Ruska umělé hnojivo a chemikálie a naopak bude dovážet z Ameriky do Ruska jiné hnojivo, které Sovětský svaz postrádá a jež začne tato firma vyrábět v obrovských kvantech na Floridě. To byla radiotelefonická zpráva Petra Drienky z New Yorku. Svobodná Evropa.

30. výročí deportace krymských T a t a r ů.

V posledním čísle "Kronika Běžných událostí" jež vyšlo v sovětském podzemí se zabývá 30. výročím deportace krymských Tatarů do Uzbekistanu. Na 27 stránkách jsou sneseny známé i nové dokumenty o tom jak dal Stalin pro údajnou spolupráci s nacisty vyvléci z jejich domovů na 150.000 příslušníků malého národa. Ale objevují se i jiné tiskoviny podobného druhu a o nich hovoří Vladimír Kacevovský se stanice Svobodná Evropa.

Nedávno se dostalo na Západ 8. a 9. číslo sovětské samizdatové publikace "Kronika litevské katolické církve". 8. číslo má 41 stran a je datováno prosincem 1973. Teatika 9. čísla, které má 45 stran sahá do března letošního roku. Pod záhlavím "Orgán prohlídek" najde čtenář podrobný výčet různých prohlídek, výsledků a zatýkání v Litvě. 14. listopadu loňského roku se výbor státní bezpečnosti KGB rozhodl provést domovní prohlídky a zlikvidovat ilegální "kroniku litevské katolické církve" jakož i střediska v němž se tisknou motlítební knihy a náboženská literatura a toto středisko zničit. Hlavní akci provedla sovětská tajná policie 24. října. V číslech "Kroniky" je popsáno na 50 těchto drastických zákroků.

U tří dalších katolických hodnostářů skonfiskovala psací stroje, náboženské knihy a obrázky, výstřižky ze sovětských novin a sovětskou literaturu. Někteří litevští katolíci tak přišli o všechny své knihy.

Kněz Zdepski jehož soud a obhajoba byly hlavním námětem minulých dvou čísel litevské "Kroniky" byl předvolán na oddělení KGB ve Vilniusu 27. února. Bohoto muže nazývá litevská tajná policie "generálem" rozuměj vůdcem protisovětské činnosti. Dotyčné sovětské občany rozhořčila nová vlna útlaku a někteří z nich poslali protesty generálnímu prokurátorovi Litevské svazové republiky. Jeden z nich Vladas L e p i e n i s napsal, citují ze samizdatového dokumentu: "Žádat, aby věřící neměli náboženskou literaturu a aby ji nečetli je v podstatě totéž jako žádat, aby komunisté nečetli a nevlastnili díla marxismu-leninismu, nebo ateisté ateistickou literaturu. Jak má společnost věřících rozumět článku 97 sovětské Ústavy, který zaručuje svobodu projevu a tisku, když náboženský tisk je zcela zakázán až na minimální počet motlítebních knih a menší počet výsků svatého písma, když náboženské knihy, na stroji tištěné jsou zabavovány, a věřícím nad to hrozí uvěznění ze takové činy. Vzhledem k takovým skutečnostem stává společnost věřících nutně takové přesvědčení, že záruky projevu svědomí a vědomí, tisku a shromažďování jakož i podepsání Všeobecné deklarace lidských práv Sovětských svazem jsou jen prázdná slova".

"Kronika litevské katolické církve" má v obou číslech zároveň doklady o nacionalistickém vření mezi mladými Litevci. Zmiňuje se na př. o protisovětských letáčkách, které kolovaly na podzim v litevských městech a vyzývaly šověty, aby odešli z Litvy a žádali svobodu pro lid. Zvláště zajímavá je také informace o neklidu mezi litevskými pracujícími. Podle 8. čísla "Kroniky" vyhlásilo 3. října 1973 téměř 700 dělníků závodu na zpracování dřeva v městě Aleksatas stávkou na protest proti snížení mezd. Milice, bezpečnostní orgány a straničtí funkcionáři se snažili přesvědčit stávkující, aby se vrátili do práce, ale neuspěli. Vedení závodu den na to mzdy opět zvýšilo.

Obě čísla "Kroniky litevské katolické církve" pokračují v diskusi s litevským komunistickým tiskem a funkcionáři, zvláště cenné jsou jejich rozborů mnohých ateistických článků v místním a okresním tisku jejichž vývoz je zakázán.

S projevem na 18. sjezdu Litevské komunistické strany, odsuzujícími nacionalismuse se "Kronika" vypořádala v 9. čísle takto: "Život ukazuje, že snahy vyhlásit minulost národa, zároveň však legalizovat jeho okupaci jako údajně hrdinský čin lidu jsou marné. Litevská mládež a studenti nezapomínají slavit 16. únor jako národní svátek někdejší nezávislé Litvy. V Jolavě byly rozdávány letáky, v Jtusu byly vztyčeny tři litevské trikolory a t. d. Litevci repektují příslušníky jiných národů, ale nemohou klidně snášet, když pod rouškou t.zv. nacionalismu je tupena minulost národa, zatímco se odnárodnování provádí pod pláštěm t.zv. internacionalismu."

Na mušku si "Kronika" vzala zvláště tajemníka ÚV Litevské KKS B a r b a u s k a s e, který ve svém projevu na X sjezdu strany to jsou její slova: "neopomenul znovu zatratit nositele Nobelovy ceny za literaturu Alexandra Solženicyn a označit ho za zrádce, renegáta a zvrhlika." "Kronika" odpověděla funkcionáři Barbauskasovi takto: "Litevští katolíci však pozdravují tohoto vynikajícího a spisovatele a modlí se za něho. Solženicynovo dílo "Souostroví GULAG" připomenulo mnoha litevským katolíkům své utrpení nebo útrapy jejich rodičů v táborech věznicích a nuceném vyhnanství. Litevským katolíkům zůstane Solženicyn příkladem jak má člověk milovat vlast a jak se nemá sklánět před hrubou silou."

B u k o v s k í j v nebezpečí!

Matka Vladimír Bukovského informovala dnes Mezinárodní červený kříž, že jí úřady opět odmítly návštěvu těžce nemocného syna. Paní B u k o v s k á požádala Červený kříž, aby sprostředkoval zásilku léků pro jejího syna který trpí těžkou chorobou jater v jednom z koncentračních táborů a že má obavu, že v brzkou zemře. V dnešním rozhovoru se zahraničními novináři řekla, že syna naposledy viděla v říjnu minulého roku. Úřady zamítly od února už její druhou žádost o návštěvu vězněného.